

Izhaja

vsak četrtek, ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu „Mira“ v Celovcu, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predp. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inzerate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje štev. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXIV.

V Celovcu, 23. novembra 1905.

Štev. 47.

Politični shod v Šmihelu.

Na dan s splošno in enako volilno pravico!

(Govor g. dr. Brejca.)

O političnem položaju naj govorim, kako politično vreme imamo v državi in deželi in kakšno imamo v bližnji bodočnosti pričakovati. Moja naloga se da primerjati z nalogo kmetkega gospodarja, ki zgodaj zjutraj stopi na prag svoje hiše in skrbno premotriva nebesna znamenja, da bi dognal kakšnega vremena je pričakovati in bi po tem odredil delo svojim domačim.

Naš politični barometer stoji zelo nizko ter kaže na grom in vihar. Naša država je podobna hiši, ki na vseh straneh poka; en vogel se je skoraj da že podrl, ostali so le za silo podprti, cela stavba, ako se temeljito ne prenovi, ne kaže, da bi bila v stanu prenesti še mnogih političnih viharjev. Ogri hočejo popolno ločitev od Avstrije, tako da bi imeli samo še istega vladarja z nami, seveda tudi to le toliko časa, dokler bi se jim ljubilo. Avstrijskim Nemcem se že davno sline cedijo po veliki vse-nemški državi, ki bi segala od baltiškega morja do Adrije. Kaj čuda, da smo začeli tudi Slovani premišljevati o svoji bodočnosti in ugibati o sredstvih, kako urediti to državo, da bi njeni narodi dobili zopet veselje živeti v njej in zanimati se za njen obstoj. Nas Slovence morajo ta vprašanja brigati tembolj, ker smo majhen, med mogočne sosedne zagozden narod, ki mora vsled svoje maloštevilnosti gledati, da se pravočasno nasloni na kakega močnejšega sosedo, sicer se nam zna pripetiti, da nas dogodki presenetijo in ostanemo v odločilnem trenutku brez zavetišča, brez strehe kakor berač zunaj na cesti. V tem slučaju bi bila naša usoda zapечатena, potisnili bi nas brez težave pod prusko pikelhavbo! Tja pa nočemo za nobeno ceno, preskusili smo sladkosti nemške nadvlade do dobra, zatiranja in krivic je polna naša zgodovina, bahava oholost avstrijskih Nemcev in brezsrčno preziranje tujih pravic je pravi vzrok neznosnih razmer v državi — iz teh razmer moramo in hočemo vun! Pot, ki jo moramo hoditi, nam je jasno začrtana po zgodovini, geografski legi, po potrebah in željah našega naroda — mi težimo proti jugu, v zvezo z našimi brati Hrvati. Slovani vkup, to mora biti naše geslo, državnopravno združenje Slovencev in Hrvatov pod žezlom staroslavne habs-

burške dinastije mora biti naš daljni politični cilj, to stremljenje mora postati točka našega političnega programa. (Burno odobranje in ploskanje.) Loči naj se nas resnično od Nemcev in sorodnostno vprašanje je rešeno; kaj je lože, kot to, ako bi odkritosrčnosti in dobre volje ne manjkalo! Ta ločitev bo morala priti, ker se ogenj in voda ne dasta spojiti; narodnostno vprašanje se bo moralo rešiti, če ne danes pa jutri, čim dalje se rešitev istega odlašja, tem temeljiteja bo morala biti operacija — na škodo nemštva! Slovanom sedanja kriza v državi ne škoduje, temveč jim koristi, ker jih sili iskati medsebojne dotike in podpore, slovanska vzajemnost vsled tega dobiva čimdalje vidnejše realne oblike, s tem pa raste moč in ugled Slovanstva v državi. Preko in proti Slovanom se razmere v državi ne bodo nikdar več urejevale, časi nemške nadvlade v Avstriji so bili in ne bo jih nikdar več. Ako se Nemci s to mislijo sprijaznijo, ako se hočejo svojim neopravičenim predpravnicam odreči in hočejo postati z ostalimi narodi enakovreden član v mnogobrojni rodbini avstrijskih narodov, potem je še mogoče rešiti sedanjo državnopravno obliko države. Toda ves državni ustroj se mora v zmislu popolne enakopravnosti vseh narodov in na temelju demokratičnih načel izpremeniti. To pa se bo zgodilo le tedaj, ako se tudi pri nas uveljavi

splošna in enaka volilna pravica.

Zakaj nimamo Slovenci na Koroškem nobene moči in veljave v javnosti, zakaj nas zaničujejo in zatirajo? Zato, ker tam, kjer se na ves glas, javno in brez strahu sme govoriti, v deželnem in državnem zboru, nimamo nobenih ali pa premalo svojih zastopnikov, poslancev. Kar v svojih listih pišemo ali če na shodih ropotamo, to nič ne izda, ker naših listov Nemci ne beró in na naše shode tudi ne hodijo; naše pritožbe ostanejo torej med nami, namesto da bi se jih slišalo tja daleč v sredo nasprotnega tabora. En sam poslanec tega ne opravi, biti jih mora več, da drug drugega podpirajo v tem težavnem delu. Le skupnemu in vztrajnemu delu večjega števila poslancev se bo posrečilo sčasem prebiti led in priboriti nam, kar potrebujemo za svoje narodno življenje. Pomnoženja števila poslancev tako v državnem kakor v deželnih zborih pa nimamo Slovani in Slovenci pričakovati le od splošne in enake volilne pravice. Naj se ugovarja

zoper njo, kar se hoče, to je gotovo, da je sedanji volilni red gotovo stokrat bolj krivičen kakor bi bila splošna in enaka volilna pravica. Le pogledjmo sami svoj položaj v deželi! Eaa tretjina nas je, pa izmed 10 poslancev, ki jih Koroška voli v državni zbor, nimamo nobenega, in med 42 poslanci, ki sede v deželnem zboru, je le en sam Slovenec! 108 veleposestnikov (grajščakov) voli 10, okroglo 14.000 mestnih volilcev voli 10, okroglo 80.000 kmetških volilcev pa le 15 poslancev v koroški deželni zbor. In pri tem plačujejo kmetški volilci skoraj 15 krat toliko neposrednega davka kakor veleposestniki in 6 krat toliko kakor mesta! Če bi šlo po pravici, smeli bi grajščaki imeti k večjemu 2, mesta k večjemu 5 poslancev; ostali naj bi bili izvoljeni od kmetkega prebivalstva.

In če bi bil volilni red tako urejen, da bi tudi narodnost volilcev prišla do veljave, moralo bi v deželnem zboru v Celovcu sedeti 12 do 14 slovenskih poslancev, na Dunaju v državnem zboru pa 3 ali vsaj 2.

Zato kličemo: proč s sedanjim krivičnim volilnim redom, ki je narejen samo na korist Nemcev in je v prvi vrsti kriv vseh naših zmešnjav in preprirov. Dajte nam tak volilni red, da bode ljudstvo, da bodo narodi sami prišli do besede! Vsak, kdor je 24 let star, naj ima pravico voliti. Volilna pravica naj bo splošna, ker je tudi vojaška dolžnost splošna in splošne druge dolžnosti napram državi. Volilna pravica naj bo enaka, ker smo po naravnem in božjem pravu vsi ljudje enaki in imamo vsi več ali manj vsaj relativno enako zanimanje na javnem življenju in dobri, pametni ureditvi javnih zadev. Bog je ustvaril samo enega Adama, ki mu je dal vse pravice na zemlji; v tem je izražena bistvena enakost vseh ljudi in enakost njihovih pravic. (Odobranje in ploskanje.)

Res je, da plačujejo nekateri več davka, toda plačujemo ga pa vsi, eni v tej, drugi v drugi obliki. Ne čuti se samo tistega goldinarja, ki se ga v davkarijo nese, temveč prav tako tudi tistega, ki ga plačamo posredno. Zakaj naj bi smel voliti, kdor plača ravno 8 kron davka ali pa več, zakaj ne sme voliti, kdor plača samo 7 kron 99 vin. ali pa še manj? Kje je tukaj tista meja, kjer naj se pravica začne in kjer naj se neha? Take meje v resnici ni, pravičnost te meje ne pozna, ta meja je poljubno narejena od tistih, ki so se bali, da bi

Podlistek.

Tine in Barigeljc.

Ti moj precartani Tine!

Gotovo si že mislil, dragi Tine, da sem ti „frajndšoft gornapovedal“ ali pa da sem prišel v izgubo. Pa ne to, ne ono ne velja, saj pri prvem boš spoznal iz priimkov, ki sem Ti jih dal, da si mi prirastel na srce kakor bi

te prilimal, pri drugem pa tudi ne, saj če bi se izgubil, bi gotovo že v „Miru“ čital, da se je moja Franca obrnila do vseh žandarmerijskih postaj, da bi me iskali.

Pisal bi ti gotovo, toda k temu se rabi črnilo, in tega ni bilo. Ti se boš čudil, ampak res je. Glej, letos usahnili so vsi studenci, zato pa ni čuda, če se je tudi črnilo posušilo. Sedaj pa je zopet vlažno postalo in črnila je tudi dovolj.

Tedaj obljubil sem ti že, da ti popišem, kako sem hodil na Grintovec.

Franca mi je napolnila nahrbtnik z dobrimi rečmi, jaz sem pa vzel še „kolomonov žegen“, se poslovil od France, ki mi je dala mnogo lepih naukov na pot, ter hajdi na kolodvor, kjer je „fik-fik“ že čakal na nekdanjega svojega nadinspehtarja.

Ta slavni „fik-fik“, ki vozi iz Sinčevasi v Železno Kaplo, to je pač železnica, ki vozi s posebno

hitrostjo, tako da je nekemu, ki se je ravno dal obriti v Velikovcu, medtem ko se je pripeljal nazaj v Kaplo, že zopet brada zrastle.

Ko pridem na kolodvor, čakal me je že tudi moj boter Zorko s tako velikim nahrbtnikom, da bi vsled teže vlak ne obtičal.

Zahtevam vozni listek do Železne Kaple ter dam goldinar.

„Ne morem menjati“, pravi uradnik, „ali nimate drobiža?“

„Nimam pri najboljši volji ne.“

„E, nič ne de, pa drugokrat plačate“, razsodi modro uradnik, jaz pa vzamem svoj list pa grem na lukamatija, ki je samega veselja, da je svojega nadinspehtarja zopet videl, kar zažvižgal in se hitro z nama odpeljal naprej.

Vozili smo se, kakor omenjeno, hitro, da bi ti, dragi Tine, s svojim dolgim nosom gotovo ne bil dobil nahoda, nasprotno bi lahko medpotoma vsako rožo povohal.

Ko se tako vozimo po ravnem polju in pridemo do goslinjskega jezera, zagledamo na cesti proti Sapotniku moža, ki je z vso težavo premikal svojega rojstva kosti, mahal z roko ter vpil: Počakajte, počakajte malo, jaz moram na „grift“ v Kaplo.

Sprevodnik to vidi, da znamenje in vlak obstane. Ko se možakar ves zasopljen vsede v voz, lukamatija zopet zažvižga kakor bi si mislil:

Glej, „kšeft“ še gre, še medpotoma ljudje stopajo v železnico.

Prišli smo srečno do Miklavca. Tistim, ki so na Miklavčevem hribu fik-fik nazaj držali, da se ni prebitro privozil na postajo, se je polovica plačane cene vrnila ali pa se jim je obljubila nazaj

grede brezplačna vožnja, če bi na potu nazaj pomagali tiščati fik-fik črez omenjeni hrib.

Srečno smo se priguncali do postajice Reberca. Veselil sem se že, da pridemo kmalu v Kaplo, zato sem komaj čakal, kedaj bo fik-fik zapiskal, saj četrte ure so že itak prestavljali vozove semintja. Ko prašam sprevodnika, ali se že kmalu odpeljemo, odvrne mi ta, da je njegov tovariš izgubil „zeksej“ in dokler ga ne najdejo, ne morejo naprej. Posegla sva z Zorkotom v žep in mu dala „zeksej“, in glej, kmalu zapiska fik-fik prav veselo in šlo je dalje proti Kapli. Medpotoma je vedno žvižgal in ko v Kapli izstopimo in prašamo sprevodnika, zakaj to, mi pove, da je njegov tovariš ravno v tem trenutku, ko sva midva izročila denar, našel izgubljen desetic, in to je še lukamatiju tako ugajalo, da sva bila pristrižena za najin „zeksej“.

Od Kaple naprej vozila sva se z Zorkotom s takozvanim „štifetncugom“, ki je najbolj varen in se ni treba bati, da bi s katerim drugim vkup trčil, k večjemu da se tla vderejo, če se hodi po preveč ostri cesti.

Prav hitro sva prišla na Jezerski vrh. Bliskati je začelo in grmeti, da sem mislil, da bo sodni dan. Enkrat je udarilo ravno zraven mene, da mi je nahrbtnik zletel s hrbita, kakor bi ga veter pihnil in so vsi shranjeni „kroftni gajsti“ šli na „somerfriš“. Ni manjkalo veliko, da bi bil pri tem še svoj kolomonov žegen izgubil.

Srečno sva dospela po tem strahu v dobro znano gostilno pri Štularju, kjer mi je prijazna gospodinja že teden prej pismeno sporočila, da je postelja pripravljena in sicer z ježevo kožo postлана. Čakali so naju vsi stari moji prijatelji in zaklicali

množina ljudstva ne prišla do tiste veljave, ki je po božjem in človeškem pravu gre! Torej proč s to omejitvijo, ki od vsega početka sloni na krivici.

Pa tudi če bi popolnoma enaka volilna pravica sama na sebi ne bila čisto pravična, se mora vendar reči, da je mnogo pravičnejša, kakor pa je sedanji volilni red. Gotovo je bolj pravično, če dobijo volilno pravico tudi mali posestniki, obrtniki, delavci in hlapeci, kakor pa, če ima vso politično moč v rokah peščica zadolženih graščakov in majhno število meščanov.

Mi koroški Slovenci nimamo ničesar izgubiti, mi zamoremo samo pridobiti, ako se sedanji volilni red izpremeni. Mi smo za splošno in enako volilno pravico še posebej zato, ker pričakujemo od nje strmoglavljenje sedaj vladajočih nemških strank v državi in tudi še posebej na Koroškem: nemško-nacionalna stranka bo padla, njeno dedščino pa si bomo razdelili Slovenci, nemški krščanski socijalci, vsenemci in socijalni demokrati — cela vrsta manjših strank, kojih nobena sama zase ne bo imela take večine, da bi mogla tako brez usmiljenja teptati druge, kakor se sedaj godi. Tu moremo priti do tiste veljave in moči, ki nam po vsej pravici gre.

Mi smo za splošno in enako volilno pravico, ker od nje pričakujemo preosnovno Avstrije iz birokratične nemške države v demokratično slovansko državo. Izračunalo se je že, da bi po splošni in enaki volilni pravici med 502 poslanci v državnem zboru bilo le 168 Nemcev in 315 Slovanov. Slovani bi bili skoraj v dvetretjinski večini napram Nemcem, kar je popolnoma prav, ker jih je dvakrat toliko kakor Nemcev. Kaj pa pomenja v državnem zboru biti na krmilu, to vemo mi koroški Slovenci pač najbolje, ker že 40 let na svojem narodnem životu čutimo gospodarstvo nam sovražne nemške vlade.

Končno pa smo za splošno in enako volilno pravico tudi radi tega, ker upamo, da bo ljudstvo strlo zadnje ostanke tistega propadlega, skozinsko gnilega liberalizma, ki je vseh naših državnih, zlasti narodnih zmed kriv, ki je oče vsega našega gorja! Od splošne in enake volilne pravice pričakujemo okrepitve katoškega elementa v javnem življenju, četudi šele po hudem boju s socijalno demokracijo.

Vendar pa smo za tako volilno preosnovno le pod pogojem da se jo pravično in pošteno izvede. Pred vsem treba skrbeti za pravično in pametno razdelitev volilnih okrajev po narodnostih. Ako bi se hotelo volilne okraje zopet po vnebovpijočem Schmerlingovem sistemu prikrojiti in na ta način reševati nemški „Besitzstand“, bodo poslednje reči hujše od prvih. Kar nas je ene narodnosti, volimo naj skupaj, kar jih je druge narodnosti, pa naj tudi skupaj volijo. Kdor bi hotel volilne okraje drugače deliti, je sovražnik poštenega sporazumljenja in naravnost sovražnik Avstrije, ki ne bo do miru prišla, dokler se bo umetno skušalo Slovane tlačiti pod peto Nemcem. Sploh naj bo volilni red tak, da bo vsaka spoštovanja vredna manjšina prišla do primerne veljave.

Dalje moramo pa tudi zahtevati, da se z volilno pravico zveže tudi volilna dolžnost. Vsak mora voliti, naj hoče ali noče, če ne, naj bo

strogo kaznovan. Kakor ni nobenemu na prosto dano, če hoče davek plačati ali ne, če hoče iti v vojake ali ne, če hoče otroke v šolo pošiljati ali ne, tako naj bo tudi vsak prisiljen voliti, naj potem voli Petra ali Pavla. Taka določba bi bila silno koristna ne samo za to, ker bi potem volitev pokazala resnično voljo vsega ljudstva, temveč tudi radi tega, ker bi se s tem preprečil velik del ostudnih agitacijskih sredstev, s katerimi se sedaj na bolj boječe ali odvisne volilce pritiska in se jih prisili, da če že ne volijo naravnost proti svojemu prepričanju pa vsaj ostanejo doma. Pa tudi politično izobrazbo in samostojno politično mišljenje bi najbolj pospeševala volilna dolžnost.

Končno pa moramo zahtevati tudi poroštev za resnično svobodo volitve, ker najlepši in najpravičnejši volilni red ne doseže svojega namena, ako vsak volilec ne more tako voliti, kakor je njegova volja, kakor mu narekuje njegovo prepričanje. Treba strogih predpisov zoper nepošteno agitacijo posameznih strank in oseb, treba pa tudi skrbeti za to, da se prepreči vsakotero strankarsko vmešavanje vlade v volilno gibanje in volitev samo. Kaj takega, kakor smo pri zadnji državnozborni volitvi pri nas doživeli, mora biti izključeno in nemogoče. Vlada naj ostane nad strankami zlasti za časa volitev; poseben zakon naj skrbi za prostost in svobodo volilcev med seboj in tudi napram vladnim organom.

Ako se vpelje kak volilni sistem, dobilo bo naše javno življenje v kratkem času popolnoma drugo lice, narodnostni prepričani se bodo ublažili in vse tiste sile, ki se sedaj obrabljajo v tem boju, postale bodo proste in si bodo iskale drugega polja, na kojem bodo delovale v korist svojemu narodu in celokupnosti države.

Zato kličemo na ves glas:
Ven s splošno in enako volilno pravico!
(Dolgotrajno, živahno ploskanje in odobravanje.)

Deželni zbor koroški l. 1905.

V seji dne 25. oktobra dovolila se je „društvu za povzdigo prometa s tujci“ deželna podpora 500 kron.

Občina Lipaljavas prosila je deželno podporo 2700 kron, da se ogradi levi breg Bele. Gospod Grafenauer je predlog iskreno zagovarjal. Dejal je: najpoprej je treba vedeti, kdo je nezgod v Kanalski dolini kriv? Dežela ne, še manj pa so jo povzročili Kanalčani sami. Pred dvema letoma dejal je deželni predsednik, da se Kanalska dolina ne sme pustiti ukončati; če vlada tako misli, potem pa naj tudi res skrbi, da se ta kraj ne bo ukončal. Naj se vlada vpraša, kdo je kriv? In spoznala bo, da ona! Kdor opazuje železnico od Trbiža do Pontablja, spoznal bo, da je povodnji kriva železniška proga. V tem prepričanju se lahko sklicujem na veččaka, ki je pisal v listu „Gr. Tagblatt“.

Če sicer državo prosimo, naj kaj stori, ona vedno tirja, da tudi dežela kaj doda; v tem slučaju pa je nezgoda država povzročila, država naj stvar pripozna in škodo popravi na svoje stroške. A stvar je taka, da država štedi, dežela plačuje,

ljudje pa morajo pokorni biti. Mi ugovarjamo proti državnim zgradbam.

Občini se je na to dovolilo 2700 kron, če druge 21.600 kron da država.

Opaziti moramo, da Grafenauer ni več voljen od Kanalčanov, — zastopnik teh je menda g. Fischer iz Črešenj na Zili. Volilce moramo na tega gospoda spomniti, sicer bodo njegovo ime s časom pozabili.

Da se zagradi Vrtnov log pri Žabnicah, dovoli dežela k stroškom v znesku 10.000 kron deset odstotkov.

Gospodinjska šola.

O zgradbi nove gospodinjske šole poroča dr. Lemiš: Stavba je stala 95.548 kron, to je 12.548 kron več, kakor je bilo proračunano. Zaradi večjih stroškov se je poročevalec izgovarjal, da se je oziralo na želje manjšine (na krščanske poslanke), in da je to napravilo stroškov. Manjšina je tirjala, naj se dekleta v šoli praktično izšolajo in zato je bilo treba nakupiti več krav.

Dr. Pupovac je poročevalcu odgovoril, da manjšina nikakor ni želela, da se prekorači proračun za tako izdaten znesek. Gospodje računajo površno in trde, s tem bomo izhajali, a ker ni bilo dosti denarja, zdaj je manjšina kriva! Če se že hočete na nas ozirati, ozirajte se pri drugih priložnostih, in ne tam, kjer se napravi kaka napaka. Skrajni čas je, da nehajo taki dragoceni eksperimenti. Mi imamo že preveč skrbi; finančni odsek si že ne more več izmisliti virov, kje bi bilo dobiti denarja, da se pokrijejo redni stroški. Če boste vedno naprej gradili take šole in prekoračevali proračune, vam bo dežela odtegnila zaupanje.

Da bi večina volilcev treznejše sodila, že davno bi bila morala odsloviti svoje liberalne zastopnike, ali oskrbnike deželnega premoženja.

Mlekarstvo.

Poslanec Waldner je stavil predlog, da se nastavi stalni učitelj za mlekarstvo. Za predlog je govoril tudi g. Grafenauer: „Največja težava je v tem, da ljudje mlekarških pridelkov ne morejo lahko prodati. Če bi se že nastavljal učitelj, bi moral ta imeti tudi nekoliko trgovske sposobnosti. Imeli smo mlekarne, ki so pridelovale izvrstno blago, a ker ga niso mogle prodati, ni bilo zaslužka, in delo se je moralo opustiti. Še bolj bi bili s takim učiteljem zadovoljni, če bi bil zmogel drugega deželnega jezika. Pridelovanje mleka se ne bo kar na enkrat povzdignilo, ker se ne da primerno prodajati. Najbolj treba bi bilo, v kmetih gojiti združno misel; naši kmetje skupnega delovanja niso vajeni in so še preveč sebični. Zato pa tudi združništvo ne more dosti propevati. V tem oziru naj bi tudi ljudske šole kaj uplivalo, kar sem že lani pri šolskem razgovoru tirjal. Našim otrokom je kmetijski pouk bolj potreben, kot marsikaj drugega, kar je morebiti primerno drugim ljudem, na deželi pa nima nobene vrednosti.“

Cesarski zemljemerci (meričniki).

Za predlog, naj se omogoči cesarskim geometrom (meričnikom), da prevzamejo tudi za kmete kako delo, govoril je zopet g. Grafen-

so: „Bog te živi, stara sablja“, in zapeli smo milodonečo pesem: „Oh zdaj pa še enkrat, oh zdaj pa še večkrat“. Zapeli smo pa tako ganljivo, da je še meni prilezla solza v oko, debela kakor repa, ki se je potem še daleč valila od Štularja naprej po strmi cesti.

Veselili smo se svidenja, saj Barigelje je že davno prej rad zahajal na Jezersko. Enkrat se je tako težko ločil, da je od kazine pa do Štularja cel dan jemal slovo in šele po zelo „rūrend obšidu“ od „kriegsministra“ tiščal je svoje težko srce proti Jezerskemu vrhu.

Kmalu se je vlil dež, zato pa sem že obupal, da grem jutraj na Grintovec, in tako smo sedeli še dalje časa. Hotel sem že vstati, a ker je sedel zraven mene Krč, je prišel tudi v moje noge krč in tako sem moral še ostati. Prijatelji so bili naju veseli in rekli so, da so hoteli že spuščati rakete, a ker je vsled rusko-japonske vojske pošel ves smodnik, niso mogli izvršiti svojega namena, zato se je pa pri najinem prihodu bliskalo, in to tudi zadostuje.

Drugi dan ob petih se zbudim, ker je nekdo na vrata trkal. Ko prašam, kaj je, odgovori skrbna gospodinja, da naj se požuriva, če hočeva na Grintovec, naspala sva se vendar dovolj, ker nekdo od naju je tako smrčal, da se je že za dimnik bala.

Vstanem in zbudim Zorkota, kateremu se je ravno muha vsedla na nos in je brčkone zaradi tega tako pihal, da bi jo pregnal.

Ko sva se poživila, sva vzela nahrbtnike na hrbet in palice v roko in hajdi na gore.

Ni moj namen popisovati, kako sva hodila, saj to bi spadalo v „Planinski Vestnik“, zato samo

hočem povedati, da sem naenkrat bil pri češki koči, ali kakor je nekdo rekel, ki ni znal dobro slovenski „češki koči“.

Pravijo sicer, da gora ni nora, a tisti je nor, ki gre gor, jaz pa mislim, da je narobe prav. Ko sem se v prijetni koči okrepčal pri izvrstni postrežbi oskrbnice, katera je — mimogrede povedano, — imela veliko veselje spoznati Barigeljca in njegovega botra Zorkota, vzel sem svoj rešpetlin in gledal malo na okrog.

Ko tako gledam, vidim sredi podjunske doline blizu nekega mesta štrleti nekaj velikanskega proti nebu, okoli in okoli pa je stala ogromna množica ljudi. Ko natančneje pogledam, vidim, da je bil oni znani dolgi nos, ki je menda segal okoli celega sveta. Mislili so si namreč modri možje, ki so trdili, da tudi držijo na vero, zakaj bi zastavljal ta nos na zemlji ljudem pot, se še lahko spotakne kdo nad njim, postavimo ga rajši na kvišku, se bo gotovo dotikal nebes in tako pridemo gor, ne da bi nam bilo treba hoditi v cerkev. A sveti Peter je to nakano razumel in rekel je, da ne bo šlo tako lahko. Kolikorkrat je namreč kdo splezal gor po nosu in dospel po groznem trudu že precej visoko, poslal je sv. Peter dež, ki je bil tako polzek kakor milo, in utrujeni potovalec je zdrknil zopet na zemljo nazaj. Bilo je pač kaj zanimivo gledati ta prizor in pri tem sem si mislil, nos je pač nos, in postavi ga tudi kamor hočeš, ti pač vedno le ostane nos.

Hotela sva iti z Zorkotom še na Grintovec, toda čas je že potekel, in onega hribolazca, ki je menda na vrhu primrznil, tudi ni bilo treba več rešiti, ker se je že otajal. Mislil sem si, dalje tako

ne vidim, kakor proti nebu, zato pa sva šla nazaj proti dolini. Medpotoma mi je udaril prijeten vonj v nos. Pogledam, odkod bi to bilo, in res, ravno pod Grintovcem se je kadilo pri neki hiši iz dimnika.

Ker bi bil rad izvedel, kako se pravi tisti hiši, vzame Zorko zemljevid, ga razgrne ter išče in išče ter nazadnje z velikim veseljem naznani, da je tam pri Makeku.

No, tam sem znan, tam sem že vendar večkrat hodil, pa greva kar tam dol. Dobri vonj, to je za naju najboljši kažipot. In nisva se varala. V nad vse gostoljubni hiši našla sva prijazen sprejem, kakor bi bili že vedeli, da planinski zrak posebno vpliva na želodec in da tudi Barigelje in Zorko ne moreta živeti od samega zraka. Ko smo tako zadostili telesnim potrebam, šli smo v majhen hram, kjer bi imel izvršiti „pananje“ duhov, za kar sem bil že pismeno proščen.

Ko se odprejo težka železna vrata, zabučali so duhovi strašno, da se je bilo res treba bati. Sedeli so na policah in gledali nas eden hujše kakor drugi. Ko zapazijo Zorkota, padejo na njega z vso močjo, da bi ga kmalu podrli na tla. A tedaj sem vzel svoj „kolomonov žegen“ in začel listati v črnih bukvah. To bi videli, kako so se pomirili duhovi. Vsak se je stisnil kakor z moko cunjjo nagnan pes na svoje mesto in gledali so, kakor miš iz moke. In izrekel sem mogočen žegen nad njimi in ga zapisal tudi na steno, da ga bodo imeli vedno pred očmi.

Zorkota je čisto pretreslo, tako se je prestrašil. Stoprav ko se je medpotoma v neko smreko zaletel, se je otrešel vse bojzani.

Ti si gotovo ne boš mogel misliti, kake duhove jaz menim. Navadno se pravi, da strahovi ali

a uer. Dejal je: „Predlog je izvrsten in prepo-treben za kmetstvo ljudstvo. Imam čast, povedati vam, da sem ta predlog že l. 1898. stavil jaz. Razmere na deželi so take, da pride kedaj me-ritev trikrat tako draga, kakor svet (na planinah). Upal sem, da bo vlada vsaj deloma odnehala od svojega stališča, a vse je še pri starem. Navadno je v uradih premalo osebja: v Šmohoru imamo prijaznega geometra, a gospod je sam v uradu in ne more delati za zasebnike. C. kr. zemlje-merski uradi bi potrebovali pomožnega osebja. Dokler se to ne zgodi, bodo predlogi brez uspeha. Prosimo gosp. deželnega predsednika, naj upliva, da se stvar uravna.“ Deželni predsednik pravi, da se je državnim meričnikom prepovedalo pre-jemati zasebnih del, ker so se pritoževali civilni zemljemerci. On hoče poskrbeti, da stvar pride na ministrstvo.

Lemiševi poskusi.

Lemiševi poskusi stanejo deželo mnogo de-narja. V tej seji poročal je o deželni zavarovalnici za živino. Opravilne stroške v znesku 11.000 kron in stroške komisij za polovico v znesku 9500 kron prevzame dežela.

Naznanovanje poslov.

Poslanec Grafenauer je predlagal, naj se predpisi tako preuredijo, da bodo v bodoče kmetijski posli in delavci sami zavezani, pri ob-čini se naznanjati. Dozdaj je zavezan posestnik, in če naznanilo opusti, je on kaznovan. Patri-archalične nekdanje razmere so se predrugačile. Če se vojaški novinec sam naznanja, zakaj bi se posel ne. S tako preuredbo bi se odvzelo skrbi, katerim daje naznanovanje delavcev mnogo opr-avila. Predlog se ni sprejel. Predloge naših pos-lancev mora nemško-narodna gospoda poprej pet let premišljevat, potem jih stavijo sami in tedaj šele smejo obveljati.

Zavarovanje za življenje.

Dne 27. oktobra je poslanec Steinwender poročal o zavarovalnici za življenje. Kakor se domovi zavarujejo za slučaj požara, tako tudi lahko človek zase vplačuje pri zavarovalnih dru-štvih, da dobi v kakem določenem obroku ali go-tovo svoto ali letno rento, ali pa se zavaruje za slučaj nezgode ali smrti. Poročevalec pravi, da je deželni odbor izdal o tem poučne knjige, a da jih menda nikdo ni bral. Naj bi župani skrbeli, da se bero časniki, ki o tem zavarovanju poročajo. Lani je deželni zbor dovolil, da se za 200 mlajših kmetijskih poslov vplača pri tej zavarovalnici 50 kron za vsakega. Oglasilo se je pa le 94, in od teh jih je le 53, ki so potem še sami kaj dokladali. Zopet se dovoli 200 vlog po 50 kron.

Opozorjamo posle: fante in dekleta, da tukaj dobijo dar 50 kron — oglasite se vsaj! G. župniki opozorite jih! Seve se ta dar ne izplača zdaj: a izplačal se bo dotičnemu, ko enkrat pride v leta in več delati ne more, dobival bo potem primerno starostno rento. Poskrbite si dotični pouk!

Vlagati in štediti za starost! Kdo pa še na to misli? In kdo je naš narod vzgojil k taki

lahkomišljenosti? Liberalizem! Učimo mladino biti varčno, štediti, misliti na starost. Žalibog tudi deželni odbor v tej stvari, kakor v drugih, nikakor ni vzor delavnosti. Poslanec Kramp l poroča, da je eno prošnjo za tako vlogo že me-seca januarja poslal popolnoma pravilno sestav-ljeno kmetijski družbi, a da še zdaj, meseca no-vembra, ne ve, ali bo dotični kaj dobil ali ne?

Pokojnina za okrajne zdravnike.

Poslanec Steinwender predlaga, da bi se okrajnim zdravnikom dala pokojnina od dežele.

Dr. Pupovac ugovarja: zdravniki sami niti prosili niso, iz tega se da sklepati, da ne stradajo; menda dežela nima nobenega povoda, zdravnikom kaj ponujati.

Deželni predsednik baron Hein smatra potrebno, skrbeti za starost teh gospodov.

Predlog se sprejme.

Živimo v čudnih razmerah; naši okrajni zdravniki zaslužijo toliko, da jih lahko prište-vamo najboljše oskrbljenim stanovom. Če je kje kateri pijanec in zapravljivec, je pač sam kriv, da mu ne preostaja kaj. Vsaj imajo ti ljudje zavarovalne zavode, da se morejo oskrbeti. A neusmiljena gospoda misli le nase, kdo pa oskrbi kmeta, kdo posla, kdo delavca, kdo obrtnika za starost? Če bo dežela plačevala zdravnike, potem pa se naj gospodom nastavi primeren tarif, da bo de ljudstvo na drugi strani imelo cenejše zdravniške pomoči. In zakaj dajati le okrajnim zdravnikom zavarovanje? Dajte jo vsakemu, ki deluje med ljudstvom, ali nobenemu. Vsaj ima okrajni zdravnik že prej nekaj plače zagotovljene, ki je drugi nimajo, ki ravno toliko delajo v prid ljudstva. Sploh pa strmimo, kako gospodje poslanci premišlujejo le eno — kam dejati denar, ki ga bo ljud-stvo šele primorano plačevalo.

Zopet novih stroškov.

V seji dne 31. oktobra predlagal je posl-Waldner, naj se da iz deželnega premoženja za stroške pri delitvi skupnih zemljišč (pašnikov, gozdov in dr.) 2000 kron. Deželni predsednik baron Hein izjavlja, da se bodo razdeljevanje zemljišč v bodoče vršilo preprosteje in da ne bo več toliko stroškov.

Pouk v kmetijstvu.

Voditelji zimskih kmetijskih šol, ki so ob enem potovalni učitelji, dobivajo vsak na leto 2000 kron, 320 kron delavne doklade in vsako četrto leto 200 kron (3krat); kdor služi 12 let, dobiva torej 2920 kron.

Za revne učence kmetijske šole v Velikovcu se dovoli par štipendij.

Prof. Waldner predlaga, naj se c. kr. kme-tijska šola prevzame od dežele in združi z go-spodarstvom. Poslanec Waldner pravi, da kme-tijski pouk ne uspeva, zlasti šola v Velikovcu nosi že smrtno kal v sebi, in v Špitalu gori iščejo za šolo učencev. To, pravi Waldner, pri-haja od tod, ker se nikdo več noče učiti, vsakdo se smatra že popolnega kmeta. Kmetijska šola v Celovcu že pol stoletja ni več napredovala; zato se mora od dežele prevzeti.

Ko sem zvečer sedel v rotovski kleti pri neki mizi, slišim kako neki možakar pripoveduje svo-jima dvema prijateljema, kako se je vozil po morju in kaj se mu je tam pripetilo. Vozil se je na ve-liko ladji že dalj časa v Ameriko, ko naenkrat na-stane silen vihar, ki razbije celo barko. On skoči hitro v morje, ter plava naprej. Naenkrat zagleda velikansko ribo. On zazija samega strahu, riba pa tudi, a ta je bolj široko odprla svoje žrelo in tako se je on naenkrat znašel v ribjem trebuhu. Tema je bila notri, da bi še svoje roke ne videl a luči ni bilo nobene, ne električne ne druge. V tej za-dregi znosi vse seno skupaj, ki ga je tista riba, kateri se pravi „hajfis“, imela v želodcu ter zakuri s Ciril in Metodovimi užigalicami, da se malo po-greje. Ko tako gleda okrog, zagleda naenkrat na nekem rebu zapisano: „Jona, prerok.“ Sapa napeta, si misli, to je pa tista riba, v kateri je že prerok Jona nekaj nekaj časa prebival. Ko se je že malo ogrel in ogledal čudotvorno votlino, vzame pipo, jo nabula ter prijetno spušča dim v zrak, da se je ribi kar pri nosu vun kadilo. Kar zagleda ravno pred sabo naenkrat časnik in ko bolj natančno pogleda, vidi da so „bauernejtinge“. Vzame v roko časnik ter jame čitati, kako so v zadnjem času na Koroškem nemškutarji obetali Slovence, kaj vse dobijo, če volijo „dajčfrajndlih“: Dobijo slovensko šolo, vsučilišče v Ljubljani, in še mnogo drugih lepih reči. Ko pa začne brati o Wieser-jevih klobasarijah na nekem nemškem političnem shodu v slovenskem kraju, se je ribi vendar začel želodec preveč obračati in naenkrat ga je pljunila s cajtengami vred iz sebe, da je padel ravno pred veliko mesto že v Ameriki.

Poslanec Lemiš je svaril pred novimi po-skusi, ki se navadno ponesrečijo. Velikovška šola, pravi Lemiš, hira, ker se veliko časa rabi z nemškimi poukom. Napredovalne šole naj se odpravijo in razredi kmetijske šole naj se podvoje.

Ti gospodje govore v deželnem zboru, kakor slepec o solncu. Ali se res nikdo noče učiti? A gospodje, vsaj smo se vsi do 14. leta valjali po šoli, in tam smo se šole tako naveličali, kakor se vojak naveliča službe. Vsaj enkrat spoznajte, da same šole ne rešijo kmeta. Čudimo se, da ne predlagajo ti modrijani, da bi morali kmetijski sinovi kar do vojaških let še naprej sedeti v šoli. Liberalni kmetijski poslanci bi tudi takemu predlogu gotovo takoj pritrdili. Ali se kmet noče učiti? Da, rad bi se učil, ali kdo bo pa delal? Delavec nimamo več, in obožali smo do skrajne meje, kje pa naj posestnik še jemlje de-narja, da bi pustil še naprej hoditi sina v šolo — in šolo — in šolo vekomaj — ali vsaj do smrti! Ali so gospodje že zblazneli, ali šele bodo?

Komaj smo kmetijske zimske šole otvorili a že pravi Lemiš, da jih moramo zopet opustiti. Kaj pa delajo ti gospodje? Zlasti šola v Velikovcu hira, ima smrtno kal v sebi, jetična je. Ljubi gospodje nemško-narodovci, zakaj pa? Pol stoletja že mučite Slovence iz okolice s svojo nemško velikansko desetrazredno šolo — ali je tak sad — splošna nesposobnost za pouk! Da, tak je sad pogubnega nemčurskega šolstva v slovenskih krajih.

Pri tej priložnosti oglašil se je tudi — Tempohar, nemško-narodni Slovenec — čudna prikazen, ki se drugod na svetu ne najde lahko. Redkokdaj ve kaj povedati, zdaj pa je dejal, da bodo proti novemu načrtu, da se prevzame kme-tijska šola od dežele — slovenski klerikalci.

Slovenski klerikalci proti takim poskusom niso — če bi jih plačal dr. Lemiš, a delo plačuje norost, zato glasovati, tako neumna katoliška narodna stranka nikdar ne bude.

Zagraditev Meže.

Poslanec Grafenauer stavi predlog: De-želni zbor naj sklene: Regulacija in zagraditev Meže, od mosta v Prevaljah do približno 2 km nižje v dolini se najprej kot mogoče tako izvede, da se reka 1 km pod imenovanim mostom upelje v staro rečišče.

Deželnemu odboru se da naročilo, da se zaradi doneskov pogaja s c. k. vlado, z vodstvom južne železnice, z grofom Thurnom in lastnikom Prevaljskih poslopj — v kolikor se pogajanja s temi deležniki niso že vršila. Deželnemu zboru naj se v prihodnjem zasedanju predloži dotični postavni predlog.

Predlog se da stavbenemu odseku.

C. kr. državna železnica na Koroškem.

Glavna stvar in smoter vsake železnice kakor vsakega trgovskega podjetja je: gmotni uspeh ali dobiček in daljni razvoj. Da to doseže, je treba, da si svoja pota napravi kar najbolj mogoče sebi v korist, pa gotovo tudi v korist tistih, ki naj bi podpirali to podjetje. Zato mora gledati to pod-

Dragi Tine, ti boš mogoče z glavo majal nad takimi stvarmi, a bilo pa je res tako. A za sedaj dovolj! Oglasi se tudi ti še kedaj, saj imaš čas, zima je že tukaj. Do tega časa te pa srčno pozdravlja do mrzlega groba vedno tvoj

Dr. Barigeljc.

Kaj je zakon? To vprašanje je stavil zadnjo učno uro pred birmo neki irski župnik mladi deklici. Učenka je bila sicer v vseh verskih resnicah dobro podkovana, a navzočnost škofa jo je tako zmedla, da je začela napovedovati napačni oddelek v katekizmu, in sicer namesto: „Zakon je zakra-ment“ itd. — „Zakon je kraj groznih muk, ki jih morajo prenašati duše nekaj časa za pokoro svojih grehov, da se očistijo in pripravijo za boljše živ-ljenje.“ In sicer je deklica brbrala tako naglo, da je mogel priti župnik z besedo na vrsto, ko je že bilo vse izgovorjeno. Jezno je zaklical župnik: „Saj to ni zakon, to so vice!“ Škof pa je mirno pripomnil: „Le pustite otroka. Kdo ve, morda pa ima prav. Kaj veva midva o tem?“

Mož, ki ga ne morejo obesiti. V Čikagu je neki Robert Gardiner umoril mlado deklico ter bil zaradi tega obsojen na vislice. Sedaj pa se je izkazalo, da moža sploh ne morejo obesiti, ker se njegov vrat ne da zlomiti in tudi ne stisniti. Gardiner ima namreč bolezen, ki je dosedaj znana le v štirih slučajih. Ta bolezen namreč provzroči, da vratnica z mišičevjem vred okosteni. Ako hočejo izvršiti na njem izrečeno sodbo, morajo ga pustiti toliko časa viseti, da od lakote umre. Pri tem pa bi ves čas kričal, ako bi mu bila tudi vrv zadrž-njena okoli vratu.

duhovi nimajo telesa, a ti so jih imeli in sicer jako gibčna. Bili so pa sami -ovci, a ne krotki kakor ovce, bog ne daj. Bili so to malinovec, črničevce, brinjevec, bezgovec in še mnogo več takih junakov, ki so vedno razsajali v tej kleti, da se jih je še „kriegsminister“ bal in me je zaradi tega poklical na pomoč.

Vidi se pač, kakšna moč je v „kolomonovem žegnu“. Pač niso moja mati zastoj rekli, ko sem še včasih tako lajnjal okoli po svetu in prišel včasih pozno na večer domov:

„Ko bi mogla te vendar ostrašiti, da bi ostal doma, ampak tako vem, da se tebe noben strah ne prime, ker imaš tisti „kolomonov žegen“ s seboj.

Tako sem končal svoje delo. Bližal se je že večer, zato sem se moral posloviti od svojih prijateljev ter iti črez gore. Stisnili smo si še enkrat roke, zapeli še enkrat: „Oh, zdaj pa še enkrat,“ vzeli „rüren obšid“ in potem pa hajdi črez Je-zersko do fik-fika, ki je že nestrpnost čakal na naju.

Tako se mi je godilo tedaj na Jezerskem. Skoraj neverjetno se ti bo zdelo, če ti povem, da sem hodil zadnjič tudi po Dunaju. Da, Dunaj, to je mesto. malo večji kakor Velikovec ali pa Ce-lovec. O tem ti hočem povedati mogoče drugo-krat kaj več, če bom dobre volje, in mi zopet črnila ne zmanjka. Za danes ti hočem povedati le nekaj malega.

Bil sem tudi v parlamentu. Pred to krasno palačo stoji kip boginje modrosti. Dunajčani so tedaj, ko so jo postavili, rekli, da so znamenje modrosti zaradi tega postavili zunaj, ker notri v zbornici ni prostora zanj.

jetje na to, da bo s kar najbolj mogoče cenejimi stroški ugodilo svojim odjemalcem. Odjemalec železnice pa je v obče osebni in blagovni promet. Obadva ta mora železnica upoštevati v svojo lastno korist, ako hoče uspevati. Na progi Trbiž-Beljak pa tega do zdaj nimamo. Osebni in blagovni promet recimo na oddelku od Podkloštra do Beljaka ni na korist železnici, še manj pa prebivalstvu, ki stanuje ob tej progi.

Od Podkloštra do Beljaka je 19 km železniške proge. Peš se pride v štirih urah. Osebnostni vlak vozi 40 minut, in se ustavi sedemkrat v tem ubogem kratkem času. Če se primerjajo s tem druge glavne proge, je to prava polževa pot. Temu bi se dalo odpomoči, da bi se vlak samo šestkrat ustavljal, in kar je glavno, da bi bilo prebivalstvo glede na osebni in blagovni promet tudi na železnico navezano in bi ne bilo potreba voziti po stari navadi blaga po cesti, ko med tem mimo težko naloženega voza vlak prevzetno na pol manj blaga mimo vozi.

Vzemimo progo od Podkloštra do Beljaka. Naj bi se naredila v Pečah postaja za osebni in blagovni promet, namesto postajice. Sedanja postaja Brnca, ki ne ugaja ne Brnčanom ne okolišnim krajem, naj bi se popolnoma opustila in postavila med Brnco in Mlinarje, za kar bi se tudi Mlinarsko postajališče opustilo in glede nove proge Mlinarje-Področica naredila nova postaja med Mlinarji in Štebnom. Zakaj novo postajo Podturje namesto postajice? Zato, da dobijo Podturje, Rikarjavas, Radnjavas, Št. Lenart in Ločilo dosti bližje postajo tudi za blago, ker ti kraji morajo sedaj daleč na Brnco voziti. Zakaj sedanjo postajo Brnco opustiti? Zato, da bi se postajico Mlinarje na sedanjem starem mestu lahko opustilo, ker Mlinarji bi dobili svojo postajo za osebni in blagovni promet ravno tako daleč kakor do sedaj, zraven pa pridobijo še vasi: Šteben, Malošče, Goriče in Dičaves popolno postajo, katero jim sedaj na novi progi ne nameravajo postaviti in se bodo oni raji tako vozili, kakor do sedaj — z vozom. Brnčani bi imeli na novo postajo ravno tako daleč kakor zdaj na staro, zraven pa bi se vas Žuželce novi postaji približala.

Komu bi pa nova postaja Podturje koristila? Obema: železnici in prebivalstvu. Vasi: Podturje, Rikarjavas, Radnjavas, Ločilo, Št. Lenart in Koriče na južni strani železnice ter vasi in žage pod Dobračem, gornje in doljne Zabuče, ki si prihranijo polovico poti, bi imele vse veliko bližje na novo postajo Podturje, kakor zdaj na Brnco. O vsem tem se vsakdo lahko prepriča, če se le malo v teh krajih praktično spozna. C. k. železnična uprava se bo seveda temu našemu skromnemu a pomembnemu nasvetu protivila, češ, to stane mnogo denarja in obstoječe razmere se ne dajo kar tako čez noč spremeniti. Resnica je to, ali kar je dobrega, naj se skuša doseči, kar je slabega, naj se gleda odstraniti. Naj se tedaj zanimajo za to prizadete občine in tudi železniška uprava naj upošteva načrte in nasvete, ki so obema strankama v korist. Sicer ni to zadnja beseda tudi v drugih tozadavnih, oba dela zadevajajočih razmerah, obema v korist.

Izkušen zemljemerec.

Koroške novice.

Častno svetinjo za 40 letno službovanje so dobili gg. nadučitelji: Fran Eller pri Mariji na Zili, Josip Katnik v Rablju in Anton Stres v Žabnicah.

Politični shod, ki se je vršil v nedeljo teden v Šmihelu nad Pliberkom, je bil odličen protest slovenskega ljudstva proti vnebokričečim krivicam, ki se gode slovenskemu narodu na Koroškem od sosednjih Nemcev, obenem pa tudi sijajna manifestacija za splošno in enako volilno pravico. Shod, ki se je vršil v prostorih Šercerjeve gostilne, je bil res imenitno obiskan. Velika dvorana je bila natlačeno polna. Govorila sta gg. Grafenauer in dr. Brejca, prvi o deželnem zboru, drugi o splošni volilni pravici. Govor gosp. dr. Brejca prinašamo v celoti. Na shodu se je sprejela sledeča rezolucija: „Shod katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem v Šmihelu dne 12. novembra 1905 se izreka za uvedbo splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice za državni in deželni zbor, in sicer po proporcionalnem sistemu, ki naj varuje in osigura zastopstvo narodnih manjšin; z volilno pravico naj bo združena volilna dolžnost, za resnično svobodo volitev naj poskrbi potem zakon.“ Tako smo tudi koroški Slovenci stopili v boj za pravice svojega naroda.

Kakor ščurki pred caherlinom, tako bežijo Švabi (Nemci) pred slovenščino. Nekega večera so sedeli v neke gostilni v Celovcu štirje gospodje — dva Hrvata in dva Slovenca — ter se po slovensko razgovarjali. K tisti mizi sta pa prisledla dva Nemca, ker so bile druge mize zasedene, in

je bilo samo tam še prostora za dve osebi. Ko pa slišita „bindiš“ govoriti, poskočita, vzameta steklenico in kozarce ter zbežita v drugo sobo. No, pa to ni nič posebno novega, ker kaj takega se skoraj vsak dan dogodi; jaz hočem s tem samo Slovence opozoriti, da bi svoj „caherlin“ povsod pridno trosili in se ne sramovali in ne bali slovensko govoriti. Tako bi Švabe počasi prepodili ali jih vsaj navadili na slovenščino, od katere dobijo sedaj trebušne in želodčne bolezni ter si mašijo ušesa.

Kakor kafa je izginil iz Beljaka najemnik znanega hotela „Meran“, H. Machatschek. To je tisti, ki je pred poltretjim letom na pritisk beljaških Nemcev in nemškutarjev slovenskemu omizju v Beljaku svoje prostore odpovedal. Kakor so ti praktični Nemci njemu pomagali dobre goste odganjati, pravijo, da je tudi on njim pomagal na drugi način praktično. On si sedaj misli: „Adijo, ljubca, le zdrava ostani, saj mene več k tebi ne bo!“ Mi pa pravimo: „Bog te nesi! Ti si zginil, ali pa zginiti moral, mi smo pa še tú na naši rodni zemlji slovenski.“ Na zdar!

Slovenski omiznik.

Spominjajte se šentjakobske šole!

Celovec. Kako lepo električno luč imajo Velikovčani (in Celovčani? Op. ur.), kaže predzadnja izdaja nemškega lista „Kikeriki“. Če sveti pet električnih svetilk, morajo še prižgati svečo, da večerjati vidijo. Dober tek!

Šteben pri Bekstanju. (Zgradba železnice.) Kakor znano, je italijanska tvrdka Chiarici et Picha prevzela zgradbo tukajšnje železnice do predora za celih 30% nižji, kakor drugi avstrijski konkurenti. Bržkone si upajo podvzeti Italijani vkljub nizke ponudbe še kak posebni „rebah“ v njih bisago vtakniti. Seveda znajo pa tudi svoje delavce in uslužbence prav dobro izkoristiti, da bi jih pa kaj boljši plačali, še nisem slišal hvaliti nikogar. To je gotovo, da naši ljudje ne bodo zaslužili, kakor Hrvat pravi, „ništa“. Marsikateri tukajšnji računski so prekrizani! Pa tudi podjetniki sami so se zavolj njih umazanega stiskanja nekoliko že uredili in nasolili. Ravno v najlepšem času in ob najlepšem vremenu, ko bi bili lahko največ dela storili, je pa delavcev manjkalo! Iz začetka so delavci iz Primorskega, od plačanih agentov privabljeni, kar v celih trumah prihajali; mislili so, tukaj bode „Eldorado“, tukaj bode zlata dežela za kramp in za lopato. Ali kmalu so pa tudi trumoma odhajali, kakor so prišli; spoznali so brž, da tukaj ni kruha. Ni jim šlo prav nič v glavo, gospodu podjetniku iz Milana tlako in raboto delati. Ako bi pa bili podjetniki vsaj borne pol kronice na dan več plačali, bi bili delavcev dovolj in brez pomanjkanja imeli. Bili bi zlasti na blatih letos pri subih tleh in dolgih solnčnih dneh z malimi stroški veliko dela storili, dokler so dosedaj komaj zvrhno skorjo prerili, samo toliko, da se črta vidi. Sedaj pa je sneg in dež, in dež in sneg vsaki dan brez prenehanja. To jim daje resni pomislek, da se lahko za ušesmi praskajo. Malo verjetno torej, da bode tukajšnja proga ob pravem času dogotovljena. Imenovana tvrdka je menda že prošnjo vložila za podaljšanje termina!

Dholica. („Lepo“ obnašanje učiteljev.) Podučitelj Golker pride dne 7. novembra v šolo ter vpraša otroke: „Kako je g. katehet poučeval?“ Nek otrok mu odgovori: „Slovensko je poučeval,“ na kar učitelj zakliče: „Wir werden ihm schon helfen.“ (Bomo mu že pokazali.) Dne 14. novembra naprosi g. provizor g. nadučitelja, naj pride in se prepriča o tem dogodku. In res, g. nadučitelj pride, ali kakor hitro je uvidel, za kaj se gre, začel je na vse grlo vpiti: „Vi morate samo nemško poučevati! Otroci! g. katehet je bil pred sodiščem obsojen! Vi ste g. . .“ itd. Radovedni smo, kaj bode slavni okrajni šolski svet na to odgovoril. — G. Pallatu bi pa svetovali, naj bi še tega slovenskega učitelja odpoklical, saj je pri nas nemška šola in še i in u se ne učijo slovensko v šoli. Najbolje bi bilo, če bi nam poslal namesto učiteljev takozvane „Nürnberg-Trichter“. Dobro naj si zapomni, da je v naši štirirazrednici sedaj 216 otrok in med njimi je samo 8 Nemcev.

Borle. Navada je, da občina sama iz lastnega nagiba imenuje zaslužne može častnim občanom ter s tem pripoznava in poplača njihove zasluge. Pri nas pa ima drugače biti. Neki gospod iz Celovca si s svojima pomočnikoma prizadeva, da bi ga naša občina imenovala častnim občanom. Na pismeno prošnjo v ta namen se je vršila seja občinskega odbora. Pri vsem preiskavanju in trudu ni našel odbor zaslug, na podlagi katerih bi ga mogel imenovati častnim občanom in je torej prošnjo odbil. Sedaj pa piše omenjeni gospod in obljubljuje, da bo to in ono za šolo in drugo storil, ako . . . Občinski odbor pa je mnenja, da naj

gospod le počaka, in ko si bo nabral dosti zaslug za občino, bo ona sama vedela, kaj ji je storiti. Toliko za danes. Če bi se pa prizadevanje — seveda brez uspeha — še enkrat ponovilo, priobčimo stvar z vsemi zanimivimi podrobnostmi in imeni v razveselitev javnosti.

Zilska dolina. (Nova pošta.) Kakor poroča „Bauernzeitung“ z dne 10. novembra t. l., št. 45, dovolilo je c. k. trgovinsko ministrstvo ustanovitev poštne urada na Brdu v Zili od 1. januarja 1906 naprej. Pri tej priliki poje omenjeni častnik slavo in hvalo g. dr. Waldnerju, kateri se je menda za ustanovitev tega urada močno trudil. Kakor smo mi od verodostojne strani poučeni, ustanovitev lastnega poštne urada na Brdu v Zilski dolini nima nikakor tiste vrednosti za poštne potrebe občinskih prebivalcev kakor mogoče mislijo tisti, ki smatrajo to zadevo kot bogvedi kak napredek in uslugo nasproti prebivalstvu omenjene občine. Poštne razmere so bile do danes sploh v tej občini dobre in nje obsegu in legi primerno urejene, ker je prišel poštni sel vsak dan. Večjih potreb v tej zadevi je čutil samo — nekdo in nekateri. Ljudstvo sploh se bo prilično g. prof. dr. Waldnerju za njegov trud že primerno zahvalilo. Brez vseh stroškov ta dvomljivi napredek ne bomo uživali. Razdelitev občine Brda v dva poštna okraja, oziroma priklopitev poštne okrajem Šmohor in Goriče je edina pametna ureditev poštne zveze za to občino; kar je več je — odveč in do danes nepotrebna zahteva, posebno v slučaju, če dobimo v našo občino namesto poštne urada samo „poštno nabiralnico“. In le o tej se „marnja“. Ugovor, da bi bila ob času povodnji poštna zveza Goriče-Brda pretrgana in nemogoča, se zaustavi s tem, da je v takih, sploh redkih slučajih pretrgana in nemogoča tudi poštna zveza Brda-Šmohor in bi poštni sel v takih slučajih lažje donesal pošto za spodnji del občine Brda iz Gorič, kakor se bo vozila ali nosila pošta k nam iz Šmohorja. Toliko v pojasnilo c. k. poštne ravnateljstvu v Gradcu in „Bauernzeitung-i“ v stvaren odgovor. Ljudstvo vsled naprave poštne urada ne bo pelo „alelujo“ in g. prof. dr. Waldner si s svojim trudom za ta urad ni zaslužil posebnega spomenika.

Št. Martin pri Trušnjah. Pri lovu na dan sv. Martina je ustrelil neki lovec zajca, ki je imel rep spredaj in glavo zadaj. Ali vesta kaj boljsega, g. Ravnič v Kotmarivasi in g. Krvina v Bilčovsu?

Pliberk. Po raznih slovenskih listih se nas je že dostikrat opominjalo gesla: „Svoji k svojim“. To sem prisiljen tudi jaz storiti. Sledeči kričeči slučaj mi to velevala. Dne 6. listopada je dobila neka gospa pri trgovcu Vidu Moriju cikorijo družbe sv. Cirila in Metoda. Ko pa pride dotična gospa v trgovino g. Pristava, ji gospa Pristav toliko časa graja to narodno blago, češ, da je malo vredno, da ni okusno itd., da jo nese gospa trgovcu Moriju nazaj po želji in zahtevanju gospe Pristav. Trgovcu Pristavu je to postopanje njegove gospe gotovo znano. On živi izključno od Slovencev. Zakaj torej tega ne prepriči? V Pliberku imamo tri trgovine, v katerih so nam kolikor toliko pravični. Slovensko ljudstvo, zahajaj rajši tjakaj. Priporočamo trgovino Morij. G. Pristav in njegova žena sta rojena Slovenca, torej zopet dva, ki sama za se ne vesta, kaj sta pravzaprav!

Št. Danijel. Ker je odšel v začetku novembra prejšnji šolski vodja, g. Planteu, miren in prijazen gospod, naslednik g. Kuraš pa ima zaradi boleznih dopust, je šola začasno zaprta. — Farno cerkev smo letos dali na novo pobeliti, dobili smo novo zelo krasno nebo, srčkanó svetilnico za večno luč, rdeč mašni plašč in več drugih malenkosti, kar je stalo približno 800 kron. Je še precej dolga, a upamo, da vrli Št. Danijelčani, ki za hišo božjo vedno radi po svojih močeh žrtvujejo, še kaj prispevajo, posebno premožnejši. Manjka nam le še nove, lepše prižnice, prikladne krasnemu oltarju. A denar, denar! Če ga ima kdo kje preveč in nam ga blagovoli poslati, bi mu bili zelo hvaležni.

Trdnja vas. (Šola.) Letos smo jo za eno nadstropje vzdignili. Delo je dokončano. Šola je bila brez vse slave in brez blagoslovljenja odprta in ukaželjni otroci, ki so se predolgih počitnic naveličali (in g. učitelj menda tudi?) hodijo zopet z veseljem vanjo.

Gradec. Odšel je naš taktirovec, ne vemo kam. Kdor ga najde, naj to naznani graški podružnici beraškega kluba.

Gradec. Dne 8. t. m. se je vršil občni zbor narodno-radikalnega društva „Tabor“. Navzoča sta bila tudi štajarska deželna poslanca gg. Robič in Vošnjak. Deželni odbornik Robič je obljubil, da se bode podpiralo društvo in njegovi nameni. Novo društvo se razvija jako krepko; šteje že 66 članov in je najštevilnejše slovensko društvo v Gradcu. „Triglav“ ima 45 članov, „Zarja“ pa 17. — Slovensko društveno življenje v Gradcu je postalo jako živahno. 25. t. m. priredi veselico „Domovina“, 26. „Naprej“, dne 2. grudna pa društvo „Tabor“. — Govorice med dijaštvom kažejo,

da bodejo tudi v Gradcu v kratkem postali nemiri na vseučilišču. Nemci že pridno hujskajo in pripravljajo tla — slovenskemu vseučilišču.

Iskrena prošnja.

Na kvaterno sredo, dne 20. decembra t. l., nameravamo v naši „Narodni šoli“ napraviti deseto božično slavnost. Da bomo mogli tudi letos naše otroke, ki so po večini otroci ubogih staršev, obdarovati s primernimi darovi, posebno z obuvalom in obleko, obračamo se zaupljivo do vseh slovenskih rodoljubov in rodoljubkinj z iskreno prošnjo, da bi tudi letos naše šolske mladine ne pozabili in nam blagovolili poslati blagotnih darov v blagu, posebno pa v denarju. Ker nas pa od božične slavnosti loči le še kratek čas in ker imajo naše oč. sestre z nakupovanjem in prireditvijo darov za toliko otrok silno veliko posla, usojamo si prvi prošnji dodati še drugo ponižno prošnjo, da naj bi preblagi dobrotniki blagotne darove blagovolili prav kmalu poslati. Za vso dobrotljivost se že v poprej presrečno zahvaljuje

vodstvo „Narodne šole“.

V Št. Rupertu pri Velikovcu
dné 18. listopada 1905.

Društveno gibanje.

Slovensko delavsko društvo v Celovcu priredi s sodelovanjem tamburaškega društva „Biserica“ dne 10. dec. t. l. v prostorih društva rokodelskih pomočnikov „Miklavžev večer“ s tamburanjem, petjem, gledališko predstavo in drugimi zabavnimi prizori. K sodelovanju vabimo posebno vrla pevka in druga društva, katera prosimo, da naj pošljejo svoj spored vsaj do 1. decembra t. l. pod naslovom „Delavsko društvo v Celovcu“, Kaufmanove ulice št. 4.

Borovska puškarija in politika.

Ni je vasi na celem Koroškem, ki bi se mogla ponašati s tako staro, s tako svetovno-znano obrtjo, kakor je puškarija v Borovljah. Že v tistih časih, ko je pretila celi Avstriji turška nevarnost, so stale ob potoku, ki teče mimo Ljubelja in Borovelj, ob „rodu“ kovačnice, v katerih so kovali žreblje in druge potrebščine iz železa. V tem času so Borovljanci tudi že začeli delati puške za vojake proti Turkom. Štiri stoletja so od tega časa že minula; marsikatero lepe in srečne, a tudi marsikatero žalostne in slabe čase so med tem borovski puškariji doživeli. Toda niti najnevarnejši vihar ni mogel uničiti rože, ki je bila vsklila v bojnih časih v lepi Rožni dolini. Vsa enaka obrtnija po drugih vaseh iz starih časov je izginila, enakomerno udarjanje kladiv in koval, ki se je v prejšnjih časih razlegalo skoro po vsaki koroški dolini, je potihnilo; le razvaline nekdanjih tovarn pričajo še o nekdanjem živahnem delovanju in blagostanju. A borovska puškarija? Ona sama se je ohranila, ona je tekmovala z vsemi sovražnimi silami, ona je vkljub vsem težkočam napredovala tako, da se njeni izdelki imejujejo med prvimi po celem svetu.

Če si si zasadil na vrt drevo, katero je sprva slabo uspevalo, katero si pa vendar s trudom in pazljivostjo ščitil pred škodljivim viharjem in pred zimo, da se je sčasom razvilo lepo in v tvoje veselje, ali boš kar pustil potem, da je to drevo, ker je že močno, izpostavljeno vsem škodljivim naravnim silam? Ali ne pojdeš, ko se po zimi vleže težek sneg na veje, da ga otreseš, da se vejevje ne polomi? Tako stoji stvar tudi v borovski puškariji. Skoraj štiri stoletja se je razvijala; iz majhnih kovačnic, iz zakajenih „vihrujev“ nastale so medtem tovarne. A prevelika tuja konkurenca borovski puškariji preti z ravno isto usodo, ki je že dohitela toliko obrtniških vasi in njene prebivalce. Kateri zastopnik ljudstva bi se v takem slučaju ne potegoval povsod, v deželnem in državnem zboru, zato, da se priskoči „Puškarski zadrugi v Borovljah“ na pomoč, da si more nakupiti strojev, brez katerih uspešne konkurence s tujimi izdelki še misliti ni.

In vendar se je našel mož, ki misli, da zadrugi ni treba dati nobene podpore. Vlada je borovski puškariji naklonjena; o tem priča „c. kr. strokovna šola za puškarije“, ki si je že pridobila velikih zaslug, posebno kar se tiče finega in okusnega izdelovanja pušk. Tudi zdaj, ko je puškarska zadruga prosila za podporo, da si nakupi strojev, je trgovsko ministrstvo podporo dovolilo, in tudi deželni predsednik koroški je govoril za to. A g. poslanec Dobernik, torej mož, ki zastopa v deželnem zboru koristi ljudstva, je prepričan, da se Borovljancem itak ne godi slabo, to se pravi: „Puškarski zadrugi“ deželni zbor ne da nič; pomaga naj si sama.

Če hočemo uvideti, zakaj je Dobernik s svojimi tovariši proti temu, da se podeli puškarski zadrugi podpora, treba je, da si ogledamo stvar na-

tančneje. Med borovskimi puškariji imamo razločevati „mojstre“, ki delajo doma in dobivajo delo od zadruga ali od posameznih dobaviteljev, in „delavce“, ki delajo v tovarnah dobaviteljev ali v tovarnah zadruga. Razpečevanje pušk, torej svetovni promet, leži v rokah posameznih dobaviteljev in zadruga. Že iz tega se razvidi, da so „zadruga“ in „dobavitelji“ kot skupnost konkurenti. Kdor razume pomen zadruga, njene dobrote za delavce, tisti ve, da je vsaka dobro urejena zadruga dobaviteljem-kapitalistom trn v peti, saj vendar ona zabranjuje, da bi izkoriščali dobavitelji delavce in da bi tem krvavi žulji delavcev morali donašati vedno več bogastva, saj ona provzročuje, da se delavec vedno boljše plačuje.

Zuano je, da „Puškarska zadruga borovska“ ne stoji na dobrih nogah. Zakaj, nočem tukaj razpravljati. Resnica je tudi, če si ona sama ne pomaga — to po mojem mnenju ni mogoče — ali če se ji ne opomore od druge strani, bo pešala in hiral naprej, dokler se ne razduži. In potem? Njene tovarne, njeni odjemalci preidejo v posest dobaviteljev, ki postanejo v tem trenutku, ko neha biti zadruga, takorekoč samovladarji, ki lahko narekavajo samovoljno plačo; delavec pa naj potem dela noč in dan, samo da dobavitelj obogati.

Deželni zbor torej po zaslugi g. posl. Dobernika zadrugi ne dovoli podpore. Dobernik je dejal, „da se Borovljancem itak ne godi slabo“, torej jim ni treba podpore. Če se to reče o zadrugi — in zadruga je vendar prosila za podporo, ne dobavitelji, katerim se gotovo ne godi slabo — to ni res. To ve tudi Dobernik, in vendar je proti temu, da se dovoli podpora. Zakaj? Ker noče, da bi zadruga, ki je v rokah delavcev, postala nevarna konkurentinja dobaviteljev. Delavci pa so socijalni demokratje ali deloma slovensko-narodni, dobavitelji pa „tajefrajntlihe Slovenen“.

To je vse. Borovljanci so gotovo dovolj politično zreli, da jim ni treba k temu ravnanju nemških nacionalcev še natančneje razlage. Pokazali bodo to tudi — trdno upam — zdaj s protestom in pri prihodnjih volitvah, ko ne bodo vsi volili tistega, katerega bo hvalil kak Činkovec ali Ovcar, ampak tistega, ki bode v državnem in deželnem zboru govoril tako, kakor je govoril za „Puškarsko zadrugo“ in s tem za cele Borovlje g. poslanec Grafenauer.

Dopisi.

Višarska okolica. (Divji lovci.) Zgoraj je lovska kočja saškega kralja, kateri se je pred kratkim tukaj mudil. Dotična kočja je stala na sedlu „Prašnik“ v bližini „Krnice“, kjer bode stala bodoča kočja slovenskega planinskega društva Zilske podružnice. Koča saškega kralja je bila letos zgrajena, imela je lepo sobo s štirimi zimnatimi posteljami in štedilnikom in bila oskrbljena s potrebnimi stvarmi za prenočevanje. Sam kralj bi te dni v njej prenočeval in od tam hodil na lov na divjačino, a hudobna roka se je maščevala in jo zažgala tri dni prej, ko je prišel kralj na Trbiž. Sumi se, da so kočjo zažgali laški divji lovci, katerih je dovolj na avstrijsko-laški meji.

Laški divji lovci so postali tako predrzni, da hodijo s svojimi psi na lov v Zajezero, v Krnico in celo v okolico višarskega gorovja. Radi tega je bilo lansko leto nastavljenih več lovcov od saškega kralja, da nadzorujejo njegov lov, da ne puste laškimi divjim lovcem streljati divjačine, pa

vse to le malo pomaga. Kadar je naš lovec čez noč doma ali kje drugod, tedaj že vedo divji lovci, da so prosti, in gredo na lov. Če je baš lovec čez noč na „Prašniku“ bil ali v Zajezeri, tedaj ni Lahov čez mejo. Divji lovci imajo morda domače ljudi podkupljene, da jim dajejo naznanila, kedaj je lovec doma ali na straži. Kakor že omenjeno, pridejo laški divji lovci s psi na lov in sicer v velikem številu; posebno sedaj na jesen velikokrat grmi po Zajezeru. — Spomladi sta se srečala naš lovec saškega kralja, gospod Pregl, in laški lovec. Naš hrabri lovec ga je svaril, naj stoji, pa vse zaman. Lah jo kuri naprej čez skalovje, naš lovec pa je ustrelil za njim, da ga ostraši. Divji lovec se je zvrnil v prepad. Že od tedaj je postalo drugo življenje med lovci. Letos je ustrelil gospod Pregl dva psa laških lovcov, kar je še bolj razburilo laške lovice, ki so zapretili g. Preglu, da se bodo maščevali. Zato so zažgali kraljevo kočjo, v kateri je prebival lovec, misleč, da je g. Pregl notri. Zunanja vrata so z železno verigo zvezali, da ne bi mogel vun in moral živ zgorjeti, a varali so se. Ravno tisti večer je šel lovec v Ovčjo vas, ker je dobil ukaz, da mora na Trbiž radi prišlega kralja. Torej sreča v nesreči, da ni bil tisto noč v koči, kjer bi moral živ zgorjeti. Vrednosti v koči je bilo za 400 K, sam g. Pregl ima škodo nad 100 K.

Sedaj se mnogo govori o laških divjih lovcih. Mogoče, da se bo pritožil saški kralj pri laški vladi radi tega čina. Želeti bi bilo, da bi se tudi od avstrijske strani kaj ukrenilo, da se ti predrzni laški lovci za vselej prepode od meje. Čez mejo pa hodijo na avstrijsko stran tudi laške vojaške patrolje, katere so tako predrzne, da se upajo celo skozi Ovčjo vas proti Naborjetu in da so, kakor se je lansko leto govorilo, čez noč ostale v bližini Naborjeta in zjutraj zgodaj jo odkurile čez mejo nazaj. To sicer vojaška oblast taji; pa bila je najbrže resnica. Tudi nekateri domačini le bolj simpatizirajo z laškimi ogleduhi in z divjimi lovci, nego z domačinci. Govorilo se je tudi, da jim prodajajo sladkor in kavo, katero nosijo čez mejo. Naša oblast vse premalo nadzoruje obmejne strani; laškimi lastavicam je vse dovoljeno, da letajo koder hočejo, kar našim na drugi strani ni dovoljeno.

Slovinci, spominjajte se Velikovške šole!

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar izšel:

Anton Janežičev

nemško-slovenski slovar

(Deutsch-slovenisches Hand-Wörterbuch).

Četrty, predelani in pomnoženi natis

priredil Anton Bartel.

1905.

Dobiti je tudi

Anton Janežičev

slovensko-nemški slovar.

Tretji, predelani in pomnoženi natis

priredil France Hubad.

Cena vsakemu: mehko vezan K 6.—, trdo vezan z usnjatim hrptom K 7:20 (po pošti 30 vin. več).

Služba cerkovnika in organista

se odda do sredi decembra na Vratih, pošta: Unterthörl. Znanje slovenskega in nemškega jezika potrebno. Prošnje na: „Farni urad“, Vrate.

Absolutno zjamčeno pristno mašno vino

priporočal je ljubljanski knezoškofijski ordinarijat vč. duhovščini za nakup pri kmetijskem društvu (zadrugi) v Vipavi zato, ker je pod strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej. Starega vina nimamo več na razpolaganje. Napravili pa smo novega veliko možino izvrstne kvalitete: belo po 40 do 50 kron za 100 litrov loko kolodvor Postojna. — Vino je jako milega okusa, ker je napravljeno po novem francoskem načinu. — Večje množine se zaračunijo nekoliko ceneje. — V zalogi so tudi finejša sortirana vina, kakor kraljevina po 60 K, pinela po 55 K, beli burgundec in laški rizling po 60 K ter stara buteljska vina, renski rizling in beli burgundec.

Svoji k svojim!

Opozorjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

Podružnica „CROATIE“ v Trstu.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Kranjske, Štajarske in Koroške.

„Goriško vinarsko društvo,“

registrovana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici

ima v svojih zalogah in prodaja

naravna in pristna vina

iz Brd, z Vipavskega in s Krasa.

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov naprej.

Vzorci vin pošilja na zahtevo.

Cene zmerne, postrežba točna in reelna.

Sedež društva:

Gorica, ulica Barzellini št. 25.

Dobri in pridni

hlapci

se takoj sprejmejo na posestvu „Stefanshof“ v Blatu pri Pliberku. Plača 15 do 20 kron, po uporabnosti.

Želodčne bolezni

so večkrat posledice zanemarjenega slabega prebavljanja in se pokažejo največkrat kot slab tek, otrelost trebuha, gorečica, napenjanje, slabosti, slab okus, glavobol itd. ter se večkrat razširijo v težko bolezen, ako se pravočasno ne odpravijo.

Kot izvrstno sredstvo proti vsem boleznim izhajajočim iz pokvarjenega želodca so se izkazale že desetletja kot Marijacejske povsod znane in priljubljene

Brady-jeve želodčne kapljice

vsled svojega tek vzbujajočega, želodec krepijočega in čistečega učinka.

Cena stekleničici z navodilom K —80, dvojna steklenica K 1.40.

Pri kupovanju v **lekarni** zahtevajte izrecno pristne **Brady-jeve želodčne kapljice** in se ne dajte pregovoriti s kakim drugim izdelkom. Pazite na razvoj v rdeči škatljici s podobo Matere Božje kot varstveno znamko in na podpis

C. Brady

Osrednja zaloga C. Brady-jeva lekarna, Dunaj, I., Fleischmarkt št. 1/385, razpošilja proti gotovini ali po poštnem povzetju za K 5.— šest majhnih ali za K 4.50 tri velike steklenice poštne prosto in brez nadaljnjih stroškov.

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu so dobiti

krasne platnice

za knjigo: „Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini“ od Jern. pl. Andrejka po ceni K 1.— za komad, po pošti 30 vin. več.

Kupujte narodni kolek!**Najceneje usnje za jesen**

je dobiti

v trgovini z usnjem poleg gostilne „Kleeblatt“ na Novem trgu v Celovcu.

Zdravje je največje bogastvo! — Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nedosegljive **kapljice sv. Marka** se uporabljajo za zunanjo in notranjo vporabo. Osebitno odstranjujejo **trganje in koljenje po kosteh, nogah in rokah**, ter izlečijo vsak glavobol. One delujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na **želodcu**, ublažujejo **katar**, urejajo **izmečke**, odpravijo **naduh**, **bolečine in krče**, pospešujejo in zboljšujejo **prebavo**, čistijo **kri in čreva**. Preženejo **velike in male gliste**, ter vse bolezni izvirajoče od glist. Delujejo izborno proti **hripavosti in prehlajenju**. Lečijo vse bolezni na **jetrih in slezeh** ter **koliko in ščipanje** v želodcu. Odpravijo vsako **mz c o** in vse bolezni izvirajoče od mrzlice. Te kapljice so najboljšše sredstvo proti boleznim na maternici in mdronu, radi tega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Dobivajo se samo: **Mestna lekarna, Zagreb.** — Radi tega naj se naroča naravnost pod naslovom: „Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 6, poleg cerkve sv. Marka.“

Denar se pošilja naprej ali povzame. Manj kakor 12 steklenic se ne pošilja. — Cena je naslednja in sicer franko postavljeno na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) 4 K, 2 ducata (24 steklenic) 8 K, 3 ducate (36 steklenic) 11 K, 4 ducate (48 steklenic) 14.60 K, 5 ducatov (60 steklenic) 17 K.

Na razpolago imam na tisoče priznalnih pisem, katerih mi ni mogoče radi pomanjkanja prostora navesti. Zato navajam samo imena nekaterih gospodov, ki so uporabljali „kapljice sv. Marka“ z najboljšim uspehom, ter popolnoma ozdravili: Ivan Baretinčič, učitelj; Stjepan Barič, župnik; Ilija Mamić, opankar; Janko Kišulj, kr. nadlogar; Stjepan Seljanić, seljak; Sofija Vukelić, šivilja itd. itd.

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 6, poleg cerkve sv. Marka.

Ustanovljena l. 1360.

Trgovina z železnino „MERKUR“

P. Majdič

Na debelo.

Celje

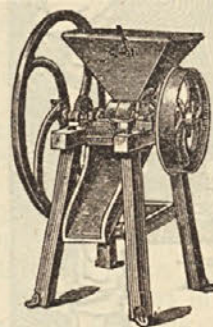
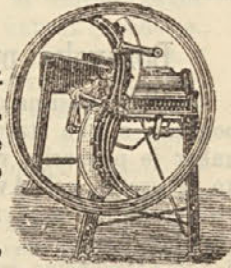
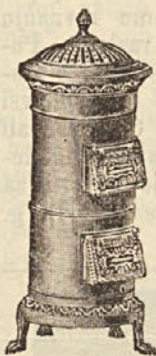
Na drobno.

prporoča svojo bogato zalogo **peči, štedilnikov, zlitih in bakrenih kotlov**, kakor **kotlov za žganje kuhati, razne kuhinjske posode**, nadalje **poljedelskih strojev**, posebno **čistilnic in slamoreznic** itd.

Lepa izbira nagrobnih križev in svetilk.

V zalogi so **nepremočljive vozne plahte** in **po-krivala za komate.**

Proti ognju in vlamu **varnostne blagajne.**

Stroji za prirejanje krme.

Rezalnica za rezanico in krmo, s patentovanimi ležišči za mažo; tečejo jako lahko in prihrani se moči do okrog 40%; rezalnica za repo in krompir (repico); mlini za drobljenje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive kotlaste štedilne peči z emajliranimi in neemajliranimi vložnimi kotli, stoječe ali premakljive, za kuhanje in parjenje živinske krme, repice, za mnoge gospodarske namene itd.; nadalje: mlatilnice, gepeljne, železne pluge, valjarje, brane itd. izdeluje in pošilja v najnovejši, priznani izvrstni sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

Tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par, na Dunaju, II./1, Taborstrasse 71.

Ilustrovani ceniki zastoj.

Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares **zajamčeno pristno**, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. **Dobiva se povsod!**

Varstvena znamka.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Aksijski kapital K 2,000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese Izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurznim izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spiljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.